

Kommentering af regeringens Klimaprogram 2020

Vurderingsnotat med Klimarådets kommentarer til klimaprogrammet

Som en del af den nye klimalov skal klima-, energi- og forsyningsministeren hvert år udarbejde et klimaprogram til Folketinget. Programmet skal blandt andet indeholde en status på opfyldelse af Danmarks nationale klimamål samt planlagte klimatiltag og virkemidler med effekt på kort og lang sigt. Derudover skal ministeren i klimaprogrammet give sin vurdering af, om det kan anskueliggøres, at de nationale klimamål nås.

Det er første gang, en sådan udgivelse finder sted siden vedtagelsen af den nye klimalov, og Klimarådet ser positivt på, at formatet tilfører øget transparens omkring regeringens klimaindsats. Et grundigt klimaprogram er en afgørende brik i det politisk aftalte årshjul for klimapolitikken, der skal skabe vedvarende opmærksomhed om klimapolitikken og kontinuerlig handling, som reducerer Danmarks drivhusgasudledninger. Klimaprogrammet giver desuden et overblik over den danske klimapolitik til gavn for alle aktører.

Klimarådet skal i henhold til klimalovens §5, stk. 1 kommentere klimaprogrammet, og dette vurderingsnotat udgør denne kommentering. Notatet forholder sig overordnet til programmet og identificerer 9 opmærksomhedspunkter, som både regeringen og Folketingets partier med fordel kan have fokus på i de kommende klimaforhandlinger. Notatet skal dermed ikke ses som en fyldestgørende vurdering af hele klimaprogrammets indhold, og fx undlader Klimarådet at kommentere på regeringens stillingtagen til Klimarådets anbefalinger, hvilket i stedet vil blive behandlet i rådets kommende og mere indgående rapport om klimaindsatsen.

Klimarådets årlige og lovbundne vurdering af, om regeringens klimaindsats anskueliggør, at klimamålene nås, offentliggøres i starten af næste år. Vurderingen til den tid vil tage udgangspunkt i både klimaprogrammet og i de politiske aftaler, som Folketinget måtte vedtage de kommende måneder. Regeringen påpeger netop i klimaprogrammet, at programmet ikke udtrykker den samlede klimaindsats for 2020, og at regeringen har flere udspil under forhandling eller på vej i indeværende år om fx transport, landbrug og en grøn skattereform. Statsministeren præsenterede i den forbindelse forslag til nye finansielle midler til klimaindsatsen i Folketingets åbningstale. Klimarådet vil følge regeringens videre skridt i efteråret og frem mod rådets hovedrapport efter årsskiftet, hvor Klimarådet vil give sin faglige vurdering af den samlede klimaindsats. Klimarådets udgivelse i det nye år vil også vurdere regeringens klimaindsats i forhold til de formål og guidende principper for dansk klimapolitik, som klimaloven opstiller.

Boks 1 opsummerer Klimarådets overordnede vurdering af klimaprogrammet og rådets 9 opmærksomhedspunkter. Disse punkter udfoldes yderligere på de følgende sider.

Boks 1 Opsummering af Klimarådets opmærksomhedspunkter

Klimaprogrammet udgør et godt udgangspunkt for de kommende forhandlinger på klimaområdet. Klimarådet konkluderer, at regeringen allerede er godt i gang og har forhandlet flere initiativer på plads med Folketinget, som vil reducere udledningen med 4 mio. ton CO₂e i 2030 i forhold til et reduktionsbehov på 20 mio. ton. Dermed resterer 16 mio. ton, som i klimaprogrammet er dækket med tekniske reduktionspotentialer. I den forbindelse har Klimarådet følgende 9 opmærksomhedspunkter:

1. **Der er behov for klarhed om baseline:** Reduktionsbehovet til at nå 70-procentsmålet i 2030 og nye tiltag, der opfylder dele af dette behov, bør i klimaprogrammet ikke blandes sammen med tidligere identificerede drivhusgasreduktioner, der allerede er indregnet i baselinen.
2. **Vigtigt med tidlige klimabeslutninger:** Selv om der stadig er 10 år til 2030, er det vigtigt med beslutninger om virkemidler, der allerede nu udpeger, hvor reduktionerne konkret skal finde sted. Her kan regeringen med fordel gå længere.
3. **Tidlige reduktioner øger sikkerheden for at nå i mål:** Regeringen lægger op til, at en stor del af omstillingen mod 2030 skal ske efter 2025. Det er en risikabel strategi, hvis de potentialer, der satses på, falder mindre fordelagtigt ud.
4. **Skridtet fra tekniske potentialer til faktiske reduktioner bør gøres tydeligere:** For at kunne vurdere udsigterne til at de tekniske reduktionspotentialer kan få Danmark i mål, bør det gøres tydeligere, hvordan regeringens initiativer understøtter realiseringen af disse potentialer.
5. **Kendte tiltag kan bidrage mere:** Sammenlignet med klimaprogrammet har Klimarådet identificeret yderligere reduktionspotentialer med kendte teknologier, som kan sænke behovet for at satse på nye og stadig umodne løsninger.
6. **Kun det høje skøn for tekniske potentialer bringer regeringen i mål:** Klimaprogrammet understreger den betydelige usikkerhed i potentialerne, og da kun programmets høje skøn opfylder 70-procentsmålet, understreger det behovet for at identificere yderligere potentialer.
7. **Regeringen ser meget optimistisk på CO₂-fangst:** En stor del af klimaprogrammets målopfyldelse kommer fra CO₂-fangst. På dette felt vurderer Klimarådet potentialet noget lavere end klimaprogrammets høje skøn.
8. **Beskrivelsen af Danmarks EU-forpligtelser er ikke fuldt dækkende:** Klimaprogrammet skal ifølge klimaloven indeholde en status på opfyldelse af Danmarks internationale klimamålsætninger, men programmet forholder sig fx ikke til EU's LULUCF-forordning eller energispareforpligtelse.
9. **Regeringen lægger op til øget klimabistand, men visse informationer mangler:** I forslaget til finansloven er udviklingsbistanden for klima og den grønne dagsorden hævet med 450 mio. kr. Der savnes dog blandt andet en mere eksplicit beskrivelse af hvilke midler, der kategoriseres som grønne.

1. Der er behov for klarhed om baseline

Klimarådet gør opmærksom på, at regeringens billede af forventede reduktioner fra vedtagne tiltag kan skabe forvirring. Regeringen medregner reduktionseffekten af *Finanslov 2020* og Fynsværkets udmelding om kulstop i sin indsats, selvom det sammenlagt ene million ton fra disse to poster allerede var indregnet i Energistyrelsens basisfremskrivning fra juni i år, hvor det samlede reduktionsbehov i forhold til 70-procentsmålet blev opgjort til 20 mio. ton i 2030. Der er med andre ord vedtaget en forventet reduktionseffekt på 4 – og ikke 5 – mio. ton i 2030, når det gøres op i forhold til det fremskrevne reduktionsbehov i 2030 på 20 mio. ton, som vist i tabel 1 nedenfor. Dermed er det nuværende reduktionsbehov på 16 mio. ton, som det også er anført i regeringens klimaprogram.

Tabel 1 Beslutede tiltags reduktionseffekt på reduktionsbehovet i 2030

mio. ton CO ₂ e	Alle tiltag fremsat i indeværende regeringsperiode	Tiltag ift. Basisfremskrivning 2020
<i>Finanslov 2020</i>	0,5	-
Kulstop på Fynsværket	0,5	-
Sektorstrategi for affald	0,7	0,7
Sektorstrategi for energi og industri	2,7	2,7
Grøn boligaftale	0,05	0,05
Samarbejdsaftale med Aalborg Portland	0,5	0,5
I alt	5	4

Kilder: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, *Klimaprogram 2020* og Energistyrelsen, *Basisfremskrivning 2020*.

2. Vigtigt med tidlige klimabeslutninger

En central del af klimaprogrammet er redegørelsen for, hvor langt den danske klimainsats er kommet i reduktionen af den forventede drivhusgasudledning i 2030. Der er på nuværende tidspunkt vedtaget tiltag, som medfører en forventet reduktion på 49 pct. i 2030 sammenlignet med 1990, hvilket skal holdes op imod målet om 70 pct. reduktion. Som beskrevet i afsnit 1 svarer det til, at udledningen er reduceret med 4 mio. ton CO₂e i 2030 i forhold til reduktionsbehovet på 20 mio. ton. Klimarådet finder det positivt, at der allerede i indeværende år er vedtaget politik, der dækker en femtedel af reduktionsbehovet, men rådet noterer samtidig, at de resterende 16 mio. ton ikke er omfattet af politiske beslutninger endnu.

Der er generelt behov for, at der tages tidligt stilling til, hvor reduktionerne skal findes, fordi omstillingen tager tid. For mange aktiviteter i samfundet vil det ikke være muligt at vente til hen mod slutningen af 2020'erne med at iværksætte tiltag, da fx infrastruktur, anlæg og mange typer af produktionsapparat som maskiner og bygninger har lang teknisk levetid, og da investeringer heri ofte lægges fast flere år før idrifttagelse. Yderligere tager det tid at tilpasse vaner og adfærd, men også lovgivning og rammevilkår til nye teknologier som fx CO₂-fangst og -lagring.

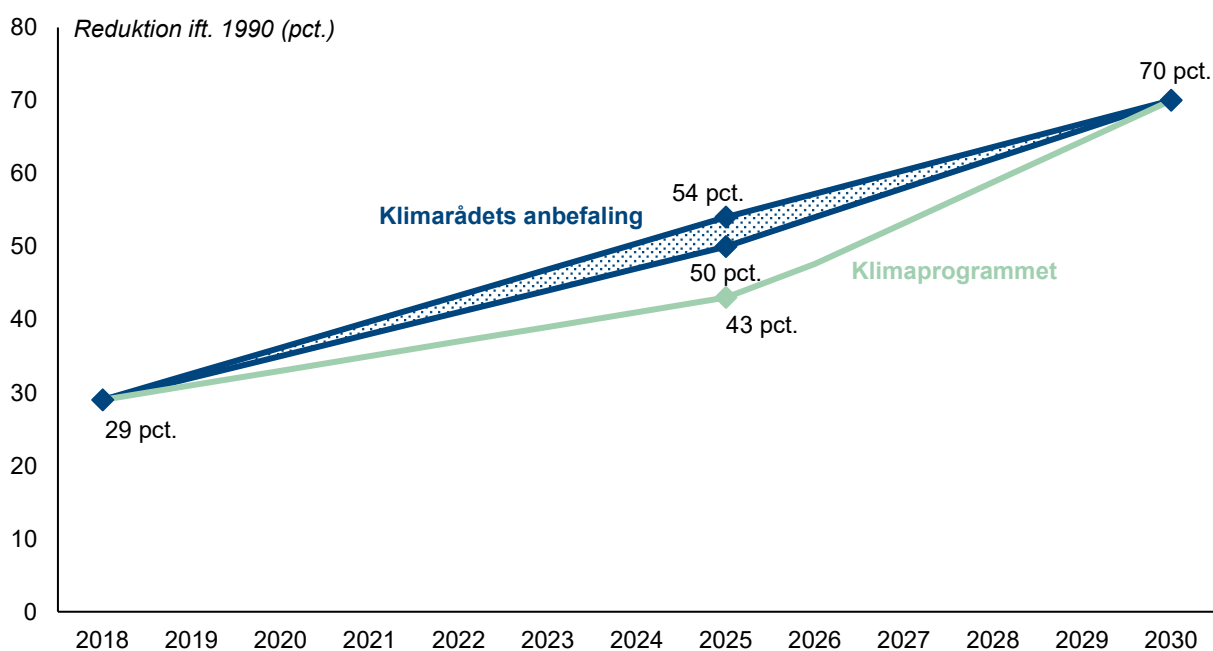
Sen stillingtagen kan betyde, at der træffes investeringsbeslutninger baseret på ikke-klimavenlig teknologi i starten af 2020'erne, som kort inden 2030 vil skulle udskiftes forceret i stedet for i en almindelig udskiftningstakt for at nå klimamålene. Konsekvensen kan være, at de samlede omkostninger bliver højere. Klimarådet anerkender, at regering og Folketing har truffet en del beslutninger på kort tid, men det til trods er der efter rådets vurdering behov for yderligere beslutninger på den korte bane, der konkretiserer, hvordan det resterende reduktionsbehov på 16 mio. ton i 2030 håndteres, så vi opnår størst mulig sikkerhed for opfyldelsen af 70-procentsmålet. Regeringens kommende udspil i indeværende år vil derfor være af stor betydning for den samlede klimainsats.

3. Tidlige reduktioner øger sikkerheden for at nå i mål

På dette relativt tidlige tidspunkt er det naturligt, at den forventede målopfyldelse i 2030 indeholder et betydeligt element af såkaldte tekniske reduktionspotentialer. Men Klimarådet vurderer, at det er en risikabel strategi, når hovedandelen af reduktionerne i klimaprogrammet kommer fra de tekniske potentialer. Tiltag til at indfri disse reduktionspotentialer er ikke konkretiseret endnu, og da der i høj grad er tale om nye teknologiske løsninger, som kræver markedsmodning, må det forventes, at reduktionerne afledt af disse tiltag først kommer sent i perioden frem mod 2030 eller endog senere. Både den teknologiske udvikling og hastigheden af markedsmodning er usikre. Derfor er det efter Klimarådets vurdering hensigtsmæssigt i højere grad end regeringen lægger op til at prioritere tiltag, der anviser reduktioner først i perioden.

Klimarådet har tidligere anbefalet en målsætning om reduktion af udledningerne på mellem 50 og 54 pct. i 2025 i forhold til 1990, hvilket svarer til mellem 7 og 10 mio. ton reduktion sammenlignet med udviklingen uden ny politik. De hidtil vedtagne aftaler giver en reduktion på 1,7 mio. ton i 2025 eksklusive regeringens transportudspil svarende til 43 pct. i 2025, og Klimarådet imødeser derfor kommende resultater af transportforhandlinger og forhandlinger vedrørende øvrige varslede udspil inden årets udgang.

Figur 1 illustrerer, hvordan indsatsen frem mod 2025 påvirker vejen mod de 70 pct. i 2030. Uden yderligere reduktioner frem mod 2025 skubbes en stor reduktionsbyrde til perioden efter 2025. Det vil kræve høje årlige reduktioner efter 2025 for at nå 70-procentsmålet – markant højere end hvis regeringen følger Klimarådets anbefaling og sigter mod 50-54 pct. i 2025. Den kraftige acceleration af reduktionsindsatsen i årene umiddelbart før 2030, som klimaprogrammet lægger op til, kan skabe risiko for, at 70-procentsmålet ikke kan nås, hvis fx de teknologiske potentialer, der satses på, udvikler sig mindre fordelagtigt.

Figur 1 Stier mod 70-procentsmålet i 2030 med forskellige reduktioner i 2025

Anm.: Figuren tager ikke stilling til forløbet mellem 2020 og 2025 samt mellem 2025 og 2030. Imellem disse punkter er trukket rette linjer.

Kilder: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, *Klimaprogram 2020* og Klimarådet, *Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion, 2020*.

Stien mod 2030 har også betydning for Danmarks bidrag til den globale klimaindsats. Parisaftalen foreskriver, at parterne skal gøre alt, hvad de kan for at holde den globale temperaturstigning et godt stykke under 2 grader med sigte på 1,5 grader. Hvis Danmark holder igen med reduktioner tidligt i perioden, vil det betyde højere samlede udledninger i perioden frem mod 2030, hvilket alt andet lige mindsker sandsynligheden for, at den danske klimaindsats vil være i overensstemmelse med en maksimal global temperaturstigning på 1,5 grader.

4. Kendte tiltag kan bidrage mere

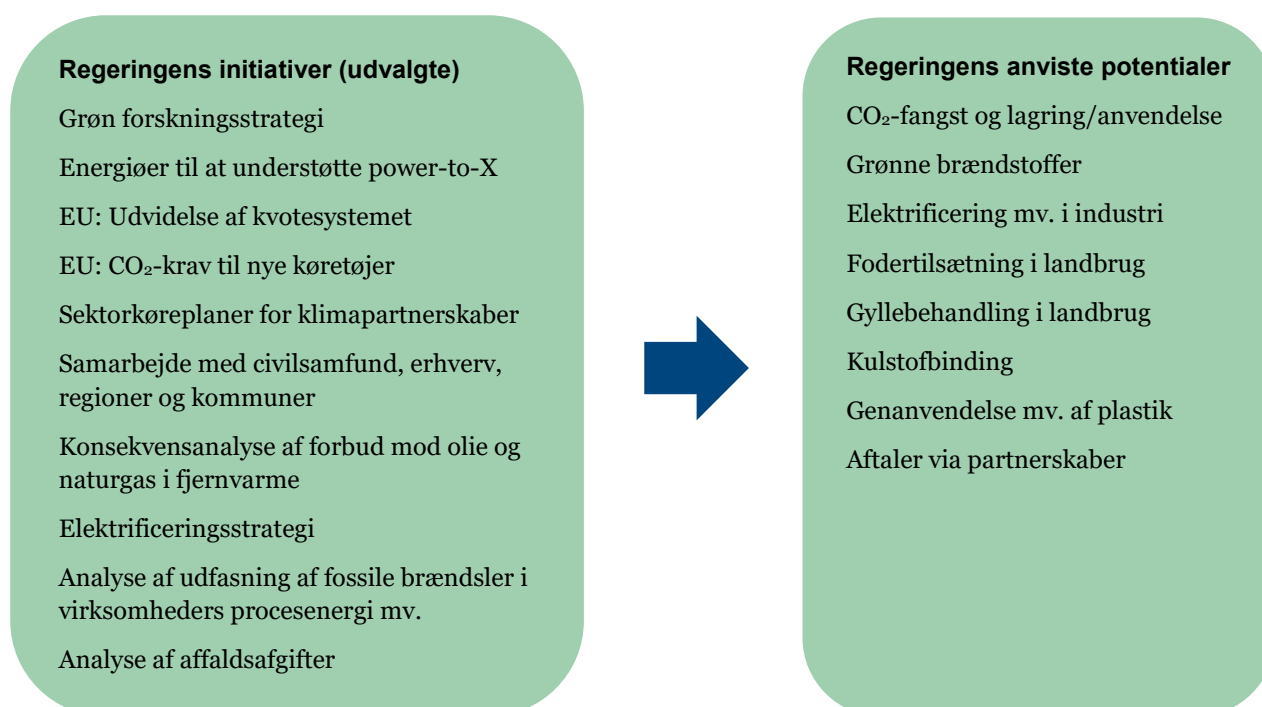
De allerede vedtagne aftaler og nye udspil sikrer et solidt bidrag til 70-procentsmålet, men klimaprogrammet fremlægger derudover ikke nye konkrete reduktioner med kendte virkemidler og teknologier. I stedet præsenteres som nævnt en række tekniske reduktionspotentialer, fx CO₂-fangst og -lagring og power-to-X samt understøttende udviklingstiltag, såsom forskning. Regeringen kunne med fordel have lagt mere vægt på reduktioner med kendte tiltag og teknologier, da Klimarådet med udgangspunkt i rådets rapport, *Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion*, fra marts i år vurderer, at der her er mulighed for flere reduktioner, end hvad klimaprogrammet lægger op til. Det gælder fx følgende tre områder:

- **Industri:** Klimarådet identificerer samlet set over dobbelt så store reduktioner med kendte teknologier i industrien sammenlignet med de vedtagne tiltag i klimaprogrammet. Klimarådet finder, at kendte teknologier, såsom elektrificering og energieffektivisering, med rimelige omkostninger kan reducere erhvervslivets udledninger i 2030 med ca. 1,9 mio. ton, sammenlignet med regeringens tiltag på området, der forventes at tilvejebringe en reduktion på ca. 0,7 mio. ton. Klimarådet identificerer desuden over 0,6 mio. ton reduktioner i 2030 med forholdsvis kendt teknologi i form af elektrificering af olie- og gasplatforme i Nordsøen og raffinaderierne, hvilket er områder, der ikke fremgår af regeringens klimaprogram.
- **Landbrug:** I klimaprogrammet diskuteres en række potentielle muligheder for reduktioner inden for landbrug og arealanvendelse. Der peges på et potentiale ved en række teknologier og tiltag på ca. 1,3 mio. ton i 2030. Dette kan sættes i relation til, at Klimarådet i sin rapport identificerede en række tiltag i landbruget, der med forholdsvis lave samfundsøkonomiske omkostninger forventes at udmønte sig i en reduktion på 2 mio. ton i 2030. Det er således Klimarådets vurdering, at regeringen sætter potentialet for reduktioner forholdsvis lavt for landbruget. For at tage nogle konkrete eksempler har regeringen vurderet potentialet for reduktioner ved vådlægning af lavbundslande til 0,77 mio. ton. I Klimarådets rapport fra marts 2020 vurderes et potentiale på 1,4 mio. ton, men dette tal er sandsynligvis væsentlig højere efter den officielle opjustering af arealet af kulstofrige lavbundslande. Regeringen ser desuden snævert på reduktionsmulighederne ved forbedret gyllehåndtering og finder alene 0,17 mio. ton ved hyppig udslusning, hvor Klimarådet ved yderligere at kigge på forsuring og biogas finder et potentiale på 0,4 mio. ton.
- **Transport:** På dette område finder regeringens klimaprogram ligeledes kun en del af det reduktionspotentiale, som Klimarådet vurderer kan nås i 2030. Regeringen har offentliggjort et udspil på transportområdet, som forventes at reducere udledningerne med 1 mio. ton CO₂ i 2030. I Klimarådets rapport fra marts blev der til sammenligning identificeret udledningsreduktioner med rimelige omkostninger på 2,3 mio. ton CO₂ gennem kendte tiltag. Regeringen kan reducere udledningerne yderligere gennem blandt andet indfasning af flere elektriske person- og varebiler og CO₂-neutrale lastbiler. Det kan fx opnås gennem en ambitiøs afgiftsomlægning, der fremmer elbiler og dermed reducerer kørselsomfanget med fossile biler og/eller ved at øge brændstofomkostningerne gennem en forhøjet CO₂-afgift.

5. Skridtet fra tekniske potentialer til faktiske reduktioner bør gøres mere tydeligt

I klimaprogrammet optegner regeringen en række tekniske reduktionspotentialer, som kan bidrage med reduktioner i 2030. Samtidig præsenteres en række understøttende initiativer. Programmet foreskriver dog ikke, hvordan og i hvilket omfang regeringen forventer, at initiativerne inden for blandt andet forskning og påvirkning af EU-lovgivningen kan realisere disse tekniske potentialer. Det skaber en vis usikkerhed, at der ikke er en klar sammenhæng mellem initiativer og de angivne reduktionspotentialer.

I Figur 2 har Klimarådet fremdraget udvalgte eksempler på initiativer fra regeringen, som i Klimarådets optik vil kunne hjælpe med at indfri regeringens anviste tekniske reduktionspotentialer. Klimarådet opfordrer til, at regeringen følger op på initiativerne med beskrivelse af virkemidler, som vil kunne omsætte potentialerne til faktiske reduktioner.

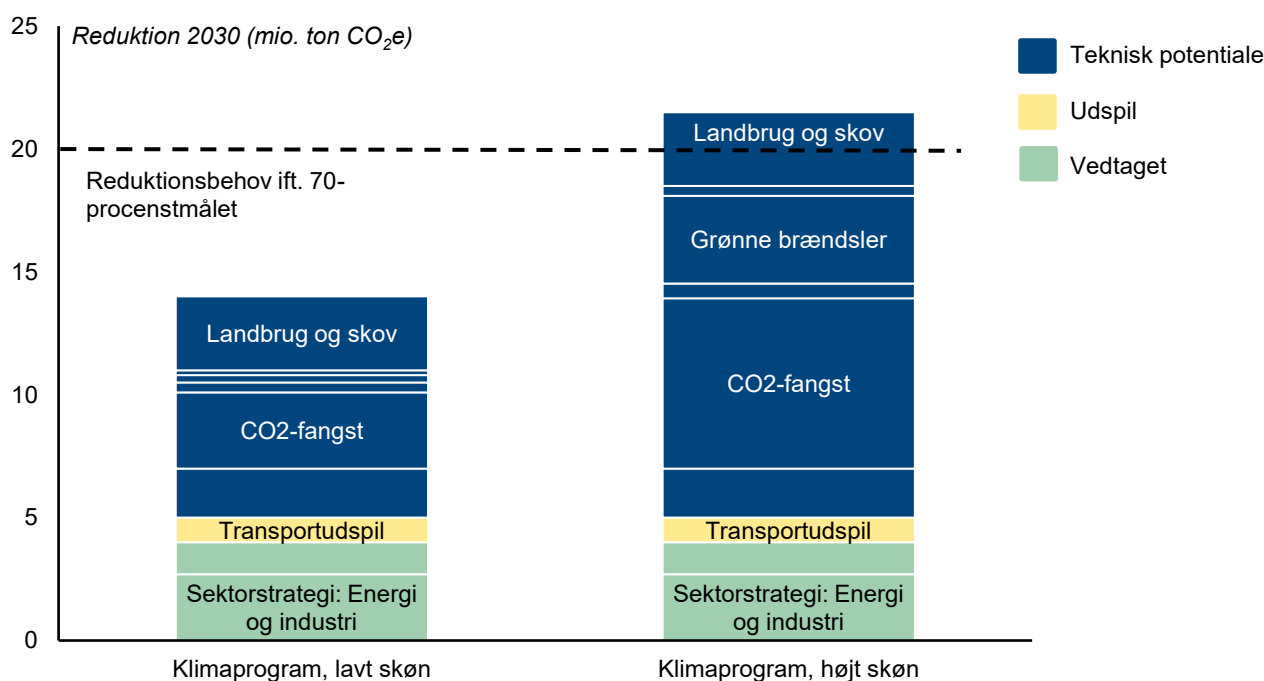
Figur 2 Eksempler på regeringsinitiativer, der ved konkretisering kan bidrage til reduktioner

Klimarådet vurderer, at de udvalgte initiativer i Figur 2 kan bidrage med reduktioner på sigt. Men for at reduktionerne indfinder sig, kræver det, at regeringen fremover identificerer mere implementeringsnære tiltag til de tekniske potentialer. Det kan fx være via handlingsplaner, der forklarer, hvordan væsentlige barrierer skal overkommes, herunder ændring af regulering og økonomiske incitament, og endelig konkrete forslag til implementering.

6. Kun det høje skøn for tekniske potentialer bringer regeringen i mål

Regeringen har fremlagt tekniske reduktionspotentialer, der angiveligt tilsammen muliggør en reduktion på mellem 9 og 16,5 mio. ton CO₂e i 2030. Potentialerne er behæftet med stor usikkerhed, hvilket er indikeret ved den store afstand mellem det lave og det høje estimat. Klimarådet bemærker, at regeringens oplyste tekniske potentialer forudsætter teknologisk udvikling og opskalering samt udvikling og implementering af konkrete virkemidler for at blive realiseret.

Hvis de fremlagte tekniske potentialer følges op med virkemidler, kan de sammen med reduktionerne i regeringens implementeringsspor reducere drivhusgasudledningerne med mellem 14 og 21,5 mio. ton CO₂e i 2030 ifølge regeringens egen vurdering. Det vil sige, at kun den høje forventning i spændet af potentialer vil bringe Danmark i mål i lyset af reduktionsbehovet på 20 mio. ton, som illustreret i Figur 3. Det skal i forbindelse med figuren understreges, at en række af reduktionerne vil kunne flytte sig fra teknisk potentiale til vedtagen politik i forbindelse med kommende politiske forhandlinger, og der vil i disse forhandlinger også kunne komme nye potentialer i spil, som ikke fremgår af figuren.

Figur 3 Vedtagne reduktioner, udspil og tekniske reduktionspotentialer i regeringens klimaprogram

Anm.: Opdelingen af det samlede tekniske reduktionspotentiale er et groft skøn, da den konkrete opdeling fordelt på tiltag og korrigeret for overlap ikke foreligger. I søjlerne er med navn angivet reduktionen for udvalgte tiltag og potentialer.

Kilder: Regeringen, *Klimaprogram 2020* og Klimarådet.

Klimarådet vurderer i forhold til de tekniske reduktionspotentialer, at der er behov for tidlige og præcise signaler til markedsaktører for at kunne lykkes med at indfri de angivne potentialer. Dette skyldes, at der generelt er tale om nye teknologier, som det tager væsentlig tid at opskalere til de størrelsesforhold, der er nødvendige for at realisere de angivne potentialer for CO₂-reduktion. Derudover er der behov for fortsat at støtte forskning, der kan forbedre kortlægningen af de tekniske og omkostningseffektive potentialer, nedbringe omkostninger og potentielt identificere yderligere reduktionspotentialer inden for alle sektorer.

7. Regeringen ser meget optimistisk på CO₂-fangst

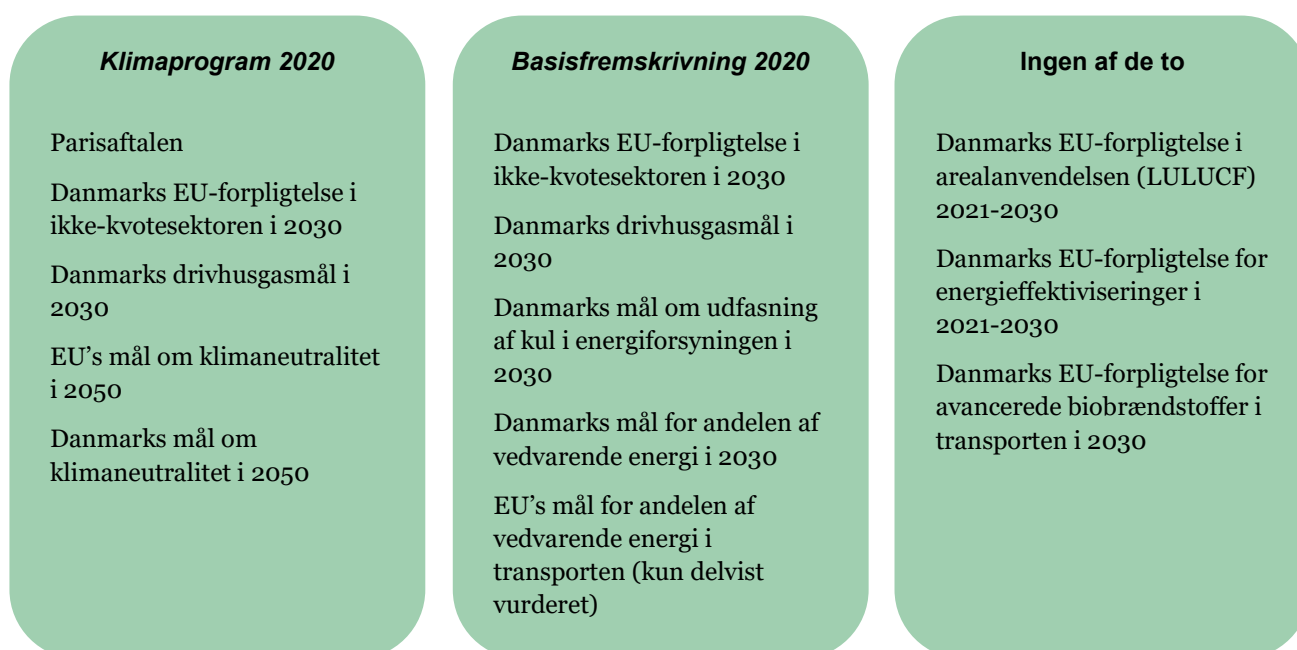
Klimarådet bemærker, at regeringen har særligt høje forventninger til CO₂-fangst og -lagring eller anvendelse til brændsler (CCS og CCU). I klimaprogrammet medregner regeringen et potentiale på 4 til 9 mio. ton reduktion i 2030 inden for dette område udover de allerede vedtagne 0,9 mio. ton fra klimaaftalen fra juni 2020. Som beskrevet i det bagvedliggende metodenotat til klimaprogrammet kommer potentialet især fra kraftvarmeværker, men også fra affaldsforbrænding, industri og biogasanlæg. Klimarådet vurderer, at en forventning om et bidrag fra CO₂-fangst på samlet knap 10 mio. tons frem mod 2030 er meget optimistisk.

Der finder i dag udledning sted fra centrale punktkilder, som samlet giver et teknisk potentiale, der understøtter forventningen om en mulig reduktion på knap 10 mio. ton. Det er dog Klimarådets vurdering, at hvis reduktioner i dette omfang skal gennemføres med rimelige omkostninger, vil det betyde, at de store biomassefyrede kraftvarmeværker vil skulle levetidsforlænges. I en fremtid med øget konkurrence fra brændselsfri el- og varmeproduktion vil det blive stadigt sværere at opnå en god økonomi i at levetidsforlænge kraftvarmeværker. Uden levetidsforlængelser af værkerne vil de investeringstunge fangstanlæg og den øvrige infrastruktur, som vil skulle kobles på værkerne, kun være i drift i få år, hvilket vil øge de forventede reduktionsomkostninger for dette udviklingstiltag væsentligt. Af samme grund har Klimarådet tidligere fundet et omkostningseffektivt potentiale for CO₂-fangst på 4,5 mio. ton inden 2030, hvilket er i den lave ende af klimaprogrammets skøn.

Klimarådet bemærker endvidere, at det vil være nødvendigt at påbegynde etableringen af alle dele af værdikæden for fangst, transport og lagring ganske hurtigt, selv hvis regeringens nedre del af det tekniske potentiale på 0,9 plus 4 mio. ton skal nås inden 2030. Særligt vurderes det, at der bør laves en samlet og grundig CCS-strategi med en plan for lagring af CO₂. Derudover skal de lovgivningsmæssige rammer på plads, og der skal formodentligt afsættes yderligere tilskudsmidler til fangst af CO₂ udover den allerede aftalte støttepulje, der blev besluttet i juni.

8. Beskrivelsen af Danmarks EU-forpligtelser er ikke fuldt dækkende

Klimaprogrammet skal ifølge klimaloven indeholde en beskrivelse af og status på opfyldelse af Danmarks internationale klimamålsætninger. Klimaprogrammet beskriver dog kun Danmarks reduktionsforpligtelse i den såkaldte ikke-kvotesektor. I programmet henvises der derudover til Energistyrelsens basisfremskrivning fra 2020, hvori der beskrives en række andre mål og forpligtelser, som nås uden yderligere tiltag. Men basisfremskrivningen forholder sig ikke til, om EU's LULUCF-forordning eller energispareforpligtelsen i EU er opfyldt, ligesom det underliggende mål om 3,5 pct. avancerede biobrændsler heller ikke er vurderet, og derfor er det efter Klimarådets opfattelse ikke tilstrækkeligt at henvise til basisfremskrivningen. Figur 4 giver et overblik over, hvor de forskellige mål og forpligtelser er beskrevet, samt hvilke der ikke er beskrevet i hverken klimaprogrammet eller Energistyrelsens basisfremskrivning. Klimarådet opfordrer til, at ikke kun egentlige klimamål og -forpligtelser, men også de væsentligste forpligtelser inden for vedvarende energi, energieffektivitet og arealanvendelse fremover indgår i klimaprogrammet.

Figur 4 Overblik over hvor forskellige mål og forpligtelser er beskrevet

En af de væsentligste forpligtelser i klimapolitikken er Danmarks forpligtelse i ikke-kvotesektoren. Ikke-kvotesektoren udgøres i store træk af transporten, landbruget og bygninger. Her har Danmark påtaget sig en reduktionsindsats på 39 pct. reduktion i 2030 i forhold til 2005. Denne forpligtelse er beskrevet i regeringens klimaprogram, men beskrivelsen er mangelfuld på ét specifikt område. Det gælder udnyttelsen af de såkaldte fleksibilitetsmekanismer, som Danmark har adgang til, og som kan bruges til at gøre opfyldelsen af forpligtelsen nemmere. Klimarådet savner, at regeringen tydeligere beskriver og forholder sig til, om regeringen vil benytte disse fleksibilitetsmekanismer til at opfylde forpligtelsen i ikke-kvotesektoren. Det fremgår af EU-Kommissionens hjemmeside, at Danmark allerede har valgt at benytte muligheden for at annullere CO₂-kvoter, hvilket Klimarådet tidligere har frarådet, da den reelle klimaeffekt af et sådan tiltag er begrænset. Det burde fremgå klart af klimaprogrammet, at regeringen har besluttet at benytte muligheden for at annullere kvoter frem til i hvert fald 2024, ligesom det burde fremgå tydeligt, om regeringen har tænkt sig at indregne LULUCF-kreditter i opfyldelsen af ikke-kvotesektorforpligtelsen.

9. Regeringen lægger op til øget klimabistand, men visse informationer mangler

Regeringens udgivelse *En Grøn og Bæredygtig Verden - Regeringens langsigtede strategi for global klimaindsats* beskriver sammen med klimaprogrammet en strategi for, hvordan Danmark vil påvirke de globale udledninger. Klimarådet finder det gavnligt, at der etableres en klar strategi for, hvordan Danmark vil bidrage til at reducere udledningerne uden for landets grænser. Det kan sikre, at den globale indsats bliver håndteret ud fra en række sammenhængende prioriteter, i stedet for at hvert tiltag besluttet uafhængigt af den øvrige indsats. Dette er nødvendigt for at få en effektiv global indsats. Klimarådet ser frem til en konkretisering af disse prioriteter i regeringens kommende udviklingspolitiske strategi i 2021.

Boks 2 Den globale strategis fem spor

Regeringens strategi er baseret på fem spor, der sigter mod, at:

- Øge de globale klimaambitioner
- Reducere de globale drivhusgasudledninger ved at vise vejen for grøn omstilling
- Drive tilpasnings- og modstandsdygtighedsinitiativer i kampen mod klimaforandringerne
- Vende de globale finansieringsstrømme fra sort til grøn
- Samarbejde med erhvervet om grønne løsninger, der gør en forskel

Strategien består af fem spor, der er oplyst i Boks 2. Alle fem spor er væsentlige bidrag til at reducere de globale udledninger og støtte de fattigste ulande i tilpasning til klimaforandringer. Fx kan Danmark presse på for, at andre lande følger Danmarks eksempel og sætter ambitiøse klimamål. Desuden er ambitionerne om at vende de globale finansieringsstrømme fra sort til grøn bemærkelsesværdige, herunder presset for at stoppe offentlig eksportfinansiering til kulfyrede kraftværker og arbejdet med at mobilisere øget klimafinansiering til Den Grønne Klimafond.

Regeringen har valgt at bruge en større del af udviklingsbistanden på klimarelaterede tiltag. I forslaget til finansloven er udviklingsbistanden for klima og den grønne dagsorden hævet med 450 mio. kr. fra 2,5 mia. kr. i 2020 til 2,9 mia. kr. i 2021. I alt udgør Danmarks udviklingsbistand ca. 17 mia. kr. Der savnes en mere eksplicit beskrivelse af, hvilke midler der kategoriseres som grønne, hvilket kan skabe øget transparens omkring indsatsen. Fx var der sidste år afsat 1,3 mia. kr. på finanslovsforslaget for 2020 til dedikerede grønne indsatser, men dette beløb er nu opgjort til 2,5 mia. til de dedikerede grønne indsatser i 2020. Derudover savnes yderligere detaljer om fordelingen af midler på lande og indsatser, fx kunne man med fordel opgøre de grønne tiltag rettet mod henholdsvis klimatilpasning og drivhusgasreduktioner samt andre grønne tiltag.